

หัวข้อวิทยานิพนธ์	โครงการศึกษาด้านแบบสถานพยาบาลเอกชนภายในอาคารพาณิชย์
	เขตกรุงเทพมหานครส่วนกลาง
นักศึกษา	นายวิชัย เหมะจิตพิชิต
รหัสประจำตัว	38062307
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2543.
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ผศ.ดร.นพดล สหชัยเสรี

บทคัดย่อ

สถานพยาบาลเอกชนที่เปิดให้บริการภายในอาคารพาณิชย์เปิดให้บริการขึ้นเพื่อตอบสนอง กับผู้
ใช้บริการที่พักอยู่ในเขตกรุงเทพฯ ชั้นกลาง และกรุงเทพฯ ชั้นนอก ซึ่งมีอาคารเจ็บป่วยที่ไม่รุนแรงมากนัก
เพื่อที่จะไม่ต้องเดินทางเข้าไปรักษาในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ โดยสถานพยาบาลขนาดเล็กเหล่านี้ก็จะมี
แผนการให้บริการที่คล้ายคลึงกับโรงพยาบาลขนาดใหญ่ทั่วไป แต่ถูกจำกัดในเรื่องของขนาดและตำแหน่ง
ของพื้นที่ใช้สอย ด้วยลักษณะของตัวอาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงได้มีการ
ศึกษาและวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันของสถานพยาบาลที่เปิดให้บริการภายในอาคารพาณิชย์ ที่มีผลต่อ
ความรู้สึก ทักษะคติ ในการใช้พื้นที่ในแต่ละส่วนของผู้ใช้สถานพยาบาล ตลอดจนศึกษาถึงความต้องการ
ของผู้รับและผู้ให้บริการที่มีต่อสถานพยาบาล

โดยในการศึกษาจะใช้การสำรวจ, การบันทึกภาพ และการสังเกตการณ์ ภายในสถานพยาบาล
เบื้องต้น รวมกับการศึกษาวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายใน, พฤติกรรม, จิตวิทยา,
กายภาพเชิงกล เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามสำหรับวัดความรู้สึก ทักษะคติ และความ
ต้องการของผู้ใช้สถานพยาบาล โดยจะทำการศึกษาดังขนาดและตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยในแต่ละส่วน
สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปภายในสถานพยาบาล ซึ่งรูปแบบคำถามจะเป็นการขอความคิดเห็น ที่มี
การแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ โดยกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยคือผู้เข้ารับบริการจำนวน 140 คน
และผู้ให้บริการจำนวน 70คน ในสถานพยาบาลเอกชนที่มีจำนวนเตียงพักค้างคืนระหว่าง 10-20 เตียง และ
เปิดให้บริการภายในอาคารพาณิชย์ทั้งหมด 14 แห่ง โดยแบ่งเป็นสถานพยาบาลในเขตกรุงเทพฯ ชั้นกลาง
10 แห่ง และสถานพยาบาลในเขตกรุงเทพฯ ชั้นใน อีก 4 แห่งเพื่อใช้เปรียบเทียบ โดยในการใช้แบบสอบ
ถามเพื่อวัดระดับความพึงพอใจนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิธีการประเมินสภาพแวดล้อมภายหลังการเข้าครอบ
ครองพื้นที่ (POE) และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่ มาวิเคราะห์
หาความสัมพันธ์ด้วยวิธีทางสถิติ ANOVA และตารางความสัมพันธ์ เพื่อหาขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมกับการ

ใช้งานและพฤติกรรม และวิเคราะห์พื้นที่ด้วยวิธีเปรียบเทียบองค์ประกอบผังพื้นที่เพื่อหารูปแบบความ
สัมพันธ์และตำแหน่งที่เหมาะสมของพื้นที่ในแต่ละส่วน

การศึกษาครั้งนี้พบว่าทัศนคติของผู้ใช้สถานพยาบาล (ที่เป็นกรณีศึกษา) เกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง
ๆ โดยรวมจะมีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามคุณลักษณะส่วนตัวของผู้ใช้สถานพยาบาล โดยระดับ
ความพึงพอใจจะขึ้นอยู่กับ ขนาด, ตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอย, องค์ประกอบภายในพื้นที่และสภาพแวดล้อม
กายภาพโดยรวม และในส่วนของกำหนัดตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยนั้นพบว่า พื้นที่ในกลุ่มให้บริการ
ส่วนกลางและพื้นที่ให้การรักษาคควรอยู่ชั้นล่างของตัวอาคาร ส่วนพื้นที่พัสดุผู้ป่วย และพื้นที่ใช้เฉพาะผู้
ให้บริการควรอยู่ชั้นบน ซึ่งสถานพยาบาลที่มีจำนวนเตียงไม่เกิน 12 เตียงเหมาะสมกับอาคารพาณิชย์ 2-
3 ชั้น และที่มีจำนวนเตียงระหว่าง 12-17 เตียง เหมาะสมกับอาคาร 4 ชั้น โดยการวิจัยครั้งนี้ได้เสนอแนะ
เกณฑ์การออกแบบขนาดและตำแหน่งพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ ภายในสถานพยาบาลที่เหมาะสมกับพฤติ
กรรมการใช้งานและระดับความพึงพอใจ ตลอดจนเสนอแนะการออกแบบองค์ประกอบเชิงพื้นที่ภายใน
ของสถานพยาบาลประเภท 2, 3 และ 4 ชั้น